

Menni vagy visszajönni

Külföldről visszatért muzikusok portréja, akik külföldi munkavállalás után itthon muzsikálnak – IV. rész

Sorozatunk befejező részében egy kürt- és egy csellóművész mesél a külföldön töltött esztendőik során szerzett tapasztalatairól, valamint arról, hogy ők miben látják másnak az itthoni zenekari működést. Mi az, ami hiányzik a kinti esztendőik után, s mi az, amit a magyar együtteseknél jobban élveznek. Bár mindketten sikeres időszakot töltöttek külföldön, a szívük szavára hallgatva tértek haza.

„Nem akartunk országok között ingázni”

Varga Evelin kedvesét, Asztalos Tamást követte külföldre, a fiatal harsonaművész ugyanis Weimarban kezdte a tanulmányait, s Evelin is az Erasmus-program részeként utazott ebbe a városba. Majd próbajátékokon sikerült Nürnbergben egy akadémiai állást megszereznie. Az ott töltött időszak alatt is folyamatosan járt különböző meghallgatásokra.

„A külföldi időszak, a próbajátékok sora óriási tervezést, szervezést igényelt, és így sokmindenre megtanított, ahogy arra is, hogy mindennel egyedül kellett boldogulnom, s rájöttem, talpraesettebb vagyok, mint gondoltam. A kinti éveknél köszönhetem a nyelvtudást, s azt is nagyon élveztem, hogy nem kell az itthoni, megszokott sémákat követni, és ott tényleg az alapján ítélik meg az embert, hogy hogyan játszik. Kürtös vagyok, s azt tapasztaltam, külföldön teljes természetességgel fogadják a női fúvósokat is, a weimari osztályomban minden második hallgató lány volt. Korábban nyolc évet tanultam Budapesten, de valahogy nem találtam a helyem a városban. Ezért is vállalkoztam szívesen arra, hogy külföldön folytassam.

Sokat köszönhetek a Münchner Philharmoniker szólokürtösének, Jörg Brücknernek, a tanáromnak. Az Erasmus nem jelent nagy összeget, így segített ajánlásokkal, hánikkal. Olyan lehetőséghez juttatott, hogy a drezdai szimfonikusokkal Mexikóban, modern zenei fesztiválon szerepelhettem, vagy egy kínai turnén, egy berlini zenekarral játszhattam. Jól éreztem magam Németországban, élveztem a nürnbergi és a regensburgi színházban töltött időt is. Először gyakornok voltam, majd helyettesítő állást kaptam. Hamar befogadott az együttes, azt

Varga Evelin

tapasztaltam, hogyha az ember vendégként viselkedik, ha kedves, előzékeny, akkor meg lehet őket nyitni. Akadémiai órákat is vehettem más muzikusoktól, ahányszor csak akartam.

A kinti magyarok is rengeteget segítettek. Nürnbergben Bosnyák Rolandra és Molnár Gergelyre számíthattam, Regensburgban pedig egy fiatal karmesterrel, Török Leventével, valamint az együttes koncertmesterével, Galgóczi Sándorral is rendszeresen dolgoztam. Bármikor kértem, gyakorolhattam, próbálhattam velük.

Az viszont érdekes volt, hogy azt tapasztaltam például Regensburgban, hogy kissé kényelmesek a muzikusok. Akárhányszor bementem gyakorolni a színházba, nagyon ritkán találtam ott valakit. Biztos az állásuk, elegendő a fizetésük, így nem különösen ambiciózusak. Itthon azt látom, hogy valami jobban viszi előre az embereket...

Bár nézegettem a kinti állásokat is, Tamással mindenképpen szerettünk volna egy helyre kerülni. Weimar után ő Svájcban folytatta, és egy idő után már nem akartunk az országok között ingázni. Így amikor ő a Pannon Filharmonikusoknál sikerrel szere-

pelt a próbajátékokon, akkor én is elkezdtem figyelni az itthoni lehetőségeket. A pécsi zenekarban játszik a bátyám, Varga Ferenc is szólamvezetőként ő bívta fel a figyelmemet a kürtös próbajátékokra. Vele gyerekkorunktól sokat játszottunk s mindig arról álmodoztunk, hogy egy zenekarban muzsikálunk majd. Márciustól már én is az együttes tagja lehetek. Bár már sokfelé játszhattam, ilyen csodálatos épülettel sehol sem találkoztam. A zenekar is kedvesen fogadott, kiemelkedőek a zenészek, örülök, hogy itthon lehetek. Tamással nyáron lesz az esküvőnk. Sok tervem van, szeretnék a zenélés mellett festeni is. Érdekel a logopédia, hiszen a fúvós technikai megszólaltatás hasonlít abhoz, ahogy képezzük a szavakat, a nyelvmozgások ugyanazok. Szeretnék erre is időt fordítani, ezt külföldön nem tudtam volna megtenni. A legfontosabb, hogy a folyamatos tanulással állandóan fejlődjön az ember.

Jó, hogy itthon muzsikálhatok. Azért indultam el külföldre hogy tapasztalatot, s némi pénzt gyűjtsék, és ez megtörtént. Elég volt ez a négy esztendő. A hazajövetelemmel jól döntöttem, mert körülvesz a családom, egymást támogatjuk. Úgy érzem, a szimfonikus zenekarban megtaláltam a helyem.”

„Hazahúzott a szívem”

Tucatnyi külföldön töltött esztendő után két éve muzikál itthon Onczay Zoltán. A csellóművész abban az együttesben lett szólamvezető, ahol korábban harminc éven keresztül játszott édesanyja – a MÁV Szimfonikus Zenekarban. Emellett bécsi kamaraegyüttesével is rendszeresen szerepel, és szólistaként is gyakorta pódiumra lép.

„Tizenkét évig éltem Németországban – idézi vissza a korábbi időszakot – s termé-

Onczay Zoltán

szetesen nálam is a külföldi tanulmányokkal kezdődött a kinti karrier.”

Már gyerekként is állandóan szólt náluk a zene, hiszen édesanyja zenekari muzsikus volt, édesapja pedig szólista, a Zeneakadémia egyetemi tanára. Természetes volt hát, hogy ő is a muzsikát választja hivatásul. Szülei sosem erőszakolták a zenei pálya irányába, ez saját döntése volt. A Zeneakadémián Mező László osztályában kezdte tanulmányait, majd jöttek a zenei versenyek, és az ott elért sikerek. Ezeknek is köszönhetően öt éven keresztül tagja volt a Claudio Abbado által vezetett Gustav Mahler Ifjúsági Zenekarnak, az Európa legjobb fiatal muzsikusaiból alakult társulatnak, ahol két évig szólamvezető volt. Az együttesben, a szólampróbákon ismerkedett meg későbbi tanárával, Wolfgang Boettcherrel, aki Karajan idejében a Berliini Filharmonikusok csellószólamának vezetője volt. Boettcher meghívta egy évre Erasmus-ösztöndíjjal Berlinbe, az Universitát der Künste egyetemre.

Majd két évre rá a budapesti Zeneakadémián is diplomát szerzett, utána azonban utazott vissza a német fővárosba.

„Amikor az ember elkerül az otthonából, akkor új nyelvet, új kultúrát, új elvárásokat ismer meg, s persze egy másik zenei életet. Amikor újra keltem, nálam a tanulási

vágy volt a döntő. Nagyon érdekelt a berlini képzés, az ott elsajátítható tudás, ezért is jelentkeztem oda a posztgraduális tanulmányokra. Sikeres három év után szólista diplomát szereztem Berlinben. Nagyon sokat köszönhetek a tanáromnak, aki segített az előjátékokra való felkészülésben, s abban is, hogy több ösztöndíjat, köztük a Hindemithet is elnyerhettem.

Miután megismertem az ottani elvárásokat, ezt a tudást igyekeztem hasznosítani, és azt sem zártam ki, hogy esetleg Magyarországon folytassam a pályámat. Abban az időben azonban nagyon kevés lehetőség volt itthon.

Bízam a tudásomban és a kitartásomban, tudtam, hogy az adott pillanatban a számomra legjobb lehetőség fog adódni. Így is történt, 2008-ban a Mannheim-i Kamarazenekarhoz kerültem. Az együttes biztos bázist jelentett számomra, és szakmailag is igazán kiváló iskola volt. A zenekar komoly tradíciókkal rendelkezett a klasszikus és a preklasszikus zene terén, főként Haydn és Mozart kompozíciói szerepeltek a repertoáron. Stílusismeretben is sokat fejlődtem az együttesnél töltött évek alatt, s rengeteget tanultam az előadásmódról, a frazealásról. Itt egy egészen más zenei világot is megismerhettem. A társulat hamar befogadott, megszerettek, a próbaévem után megválasztottak a szólamvezetői posztra is.

Németországban nagyon fontos dolgokat sajátítottam el a zenekari rendszerről, az ottani zenekari kultúráról. Izgalmas volt azt is látnom, hogy a német nyelvterületen sokkal nemzetközibbek a zenekarok. Precizitással, fegyelmezettséggel, a próbákra való lelkiismeretes felkészüléssel és a német zenekarok struktúrájával, rengeteg mindent lehet elérni. Ez azért néha még hiányzik itthon... E téren sajnos azt tapasztalom, hogy némileg elmaradásban vagyunk.

Izgalmas volt azt is látnom, hogy a német nyelvterületen sokkal nemzetközibbek a zenekarok. Ez nem jelenti azt, hogy ezek jobb társulatok lennének, de valahogy másképpen működnek, gyakran kikérik a társulat véleményét a zenekar életét meghatározó kérdésekben is, pl. műsortervezés, vendég szólista, karmester meghívása.

Németországban magasabb a zenekari tagok fizetése is, de ez nem jelenti azt, hogy a problémák kisebbek lennének. Úgy gondolom, hogy Magyarországon mindannyian várjuk, hogy a hazai zenekari művészek bére a mostani tendenciát tartva hamarosan megközelítse az európai zenekarok fizetését.

Tudom, hogy sokan elmentek itthonról játszani, de közben ma már egyre többen térnek haza. Ha születne egy új zenekar, igen gyorsan meg lehetne tölteni a külföldről hazatérő zenészeinkkel...

A mannheimi együttesrel remek és nagyon sikeres négy esztendő töltem el. Hazatérésem okai közt a változás keresése és a gyakori honvágy is szerepet játszott. A szívem miatt jöttem, de sok minden volt, ami hazahúzott... Elkezdtem keresgélni az itthoni lehetőségeket között, s így kerültem a MÁV-hoz. Ezt a zenekart már gyerekkor óta ismertem és nagy örömmel tölt el, hogy az együttes milyen óriásit fejlődött és milyen fontos szerepet tölt be Budapest zenei életében. Emellett gyakran koncertezem a Concerto Budapest-tel és az Óbudai Danubia Zenekarral is. Korábban évente csak kétszer látogattam haza, így most meglepődve tapasztaltam, milyen pezsgővé vált a magyar zenei élet. Elképesztő a kínálat, nagy és színes a paletta, Budapestnek sem kell szégyenkeznie Berlin mellett.”

Bár Onczay Zoltán nagyon jól érzi magát itthon, élvezzi a zenekari muzsikálást, a szólózást, a kamarazenélést, azért azt sem zárja ki, hogy a jövőben majd ismét egy külföldi együttesben folytatja.

„Nem vagyok leülős típus, s azt gondolom, a mozgásban van a lehetőség, a fejlődés.”

R. Zs.